

Historische Vereniging Steenwijk en Omstreken.

Jaarverslag 2025

(met bijdragen van de werkgroepen)

Februari 2026

Voorwoord

Geachte lezer,

Het afgelopen jaar waren er weer volop activiteiten binnen de Historische Vereniging Steenwijk en Omstreken (HVSeO). Dit blijkt overduidelijk uit de bijdragen van de werkgroepen in dit jaarverslag. Als bestuur zijn we erg trots op wat er door de vrijwilligers wordt gepresteerd. Met plezier, energie en passie. Hiervoor willen wij onze vrijwilligers hartelijk bedanken.

Verder was 2025 ook een bijzonder jaar. In het najaar mochten wij ons 1500ste lid begroeten: Dineke en Menno Mollema uit Steenwijk. Een mijlpaal voor de HVSeO! Maar wel één met een zwarte rand. Slechts enkele weken later overleed onze jongste vrijwilliger Bote Bakker op 51-jarige leeftijd. Hij laat een vrouw en twee jonge kinderen achter. Bote heeft veel voor onze vereniging betekend op het gebied van ICT. Hier zijn wij hem zeer erkentelijk voor.

Onze leden bedanken wij voor het gestelde vertrouwen.

Namens het bestuur:

Bé Puister (voorzitter)

Bert Bos (vicevoorzitter)

Anneke Stelling - Middelbrink (secretaris)

Erik Wibbelink (penningmeester)

Liesbeth Hermans (algemeen bestuurslid)

Gert Martens (algemeen bestuurslid)

Roel Holtland (algemeen bestuurslid)

Het bestuur van de HVSeO in de zomer van 2025. Foto is van Adri van Sleen.

De foto's in dit jaarverslag zijn, tenzij anders vermeld, van Herrie de Vries, Bé Puister en Teun Smit. Frank Peeters verzorgde de eindredactie van het verslag.

● Jaarverslag 2025 van de Historische Vereniging Steenwijk en Omstreken

- Tijdens de Algemene Vergadering van 6 maart 2025 is Liesbeth Hermans herbenoemd als bestuurslid. Gerrit Heidinga is afgetreden als penningmeester. Voor hem in de plaats kwam Erik Wibbelink. Tot algemeen bestuurslid is benoemd Roel Holtland.
- Er zijn in 2025 diverse activiteiten ontplooid en lezingen georganiseerd. De lezingen waren nagenoeg allemaal uitverkocht.
- Met betrekking tot de lezingen gaf Bert Meijerink, in samenwerking met Historische Vereniging IJsselham, een lezing over de Kunstbunker in Paasloo, waar hij in 2024 ook al een lezing over had gegeven. Vervolgens heeft Luc Greven drie lezingen gegeven over de geboorte van Steenwijk. In samenwerking met Historische Vereniging IJsselham volgden twee lezingen door Martin van der Linde in Blankenham over de Stormvloed in 1825.
- Tijdens de Algemene Vergadering werd er een documentaire vertoond over Klaas Kolk, de laatste paardenslager van Steenwijk.
- In april werd een ledenexcursie naar Zuidwest Groningen georganiseerd.
- In kader van 80 jaar Vrijheid waren er diverse activiteiten, zoals een expositie over WO II in het Stadsmuseum, in de bioscoop een documentaire over Vrouwen in WO II, alsmede een fiets- en wandelroute met o.a. een bezoek aan het kelderbarretje aan de Meppelerweg.
- Ook deed onze vereniging weer mee aan het Ontzefestival, met een tweetal kramen en een historische quiz.
- Onze werkgroepen waren weer heel actief, zie hun bijdragen in dit verslag. Er is een nieuwe werkgroep Genealogie opgericht.
- Tevens zijn wij gestart met het digitaliseren van ons knipselarchief en met de objectenbank.
- Er is een nieuw Privacy Reglement opgesteld en er zijn nieuwe richtlijnen voor Publiciteit vastgesteld.
- Ter informatie heeft een deel van het bestuur een bezoek gebracht aan de collega's in Meppel, Zwartsluis en Hoogeveen.
- We mochten ons 1.500^{ste} lid begroeten, een mijlpaal.
- Helaas moesten we afscheid nemen van onze jongste vrijwilliger, Bote Bakker.
- Onze huisvesting gaat mogelijk veranderen. Waarschijnlijk wordt dat Onnastraat 7 op de begane grond.
- Van de Rabo Club Support mochten wij een prachtig bedrag bijschrijven, t.w. € 1.234, 22.
- Mede door de ontwikkelingen bij de ICT en ziekte bij één van de vrijwilligers, hebben wij nu externe professionele ondersteuning. Dit is tijdelijk, we hebben hier extra vrijwilligers nodig.
- Wij zoeken extra vrijwilligers voor de ICT, maar ook voor de webredactie, beeldarchief, Redactie Old Steenwiek en de Huizenbank.
- Op 11 december is er nog een avond georganiseerd voor onze vrijwilligers, als dank voor hun fantastische inzet.
- Eind 2025 mochten wij een schenking uit het Jubileumfonds van Dyka B.V. ontvangen voor een bedrag van € 750,00.
- Begin 2025 bedroeg het aantal leden van de vereniging 1449. Er waren het afgelopen jaar 130 nieuwe leden en 39 opzeggingen (waarvan ongeveer de helft door overlijden of ernstige ziekte). Het aantal leden per 1 januari 2026 komt zo uit op 1540, dat is incl. 14 leden in het buitenland, maar exclusief 16 ruilabonnementen en 15 adverteerders.

Anneke Stelling
(secretaris)

● Werkgroep Archeologie Steenwijk (WAS)

Terugblik

- De laatste week van januari 2025 hebben we gegraven bij het urnenveld in het Kornputkwartier. Van de vier weken durende opgraving is een verslag gemaakt dat door de gemeente is ingebonden (25x).
- De archeologische voorwerpen zijn gefotografeerd en beschreven voor de Beeldbank Objecten op de website van de HVSeO.
- We hebben verschillende lezingen van de DPV (Drents Prehistorische Vereniging) bezocht. De WAS is lid van de DPV.
- Enkele leden van de WAS hebben in de gemeente Aa en Hunze (Gieten) geholpen bij een opgraving.
- Het afwateringssysteem uit 1935 is gefotografeerd toen het bij het station boven de grond kwam.
- We waren met een kraam aanwezig op het Ontzetfestival in juli 2025.
- De lezing over de stormvloed 1825 in Blankenham werd door 6 leden van de WAS bezocht.
- De vitrines in ons gebouw (voormalige gemaaltje) zijn opgeknapt.
- WAS-leden hebben op de Eiderberg een gezamenlijke zoektocht gehouden. Dat was op uitnodiging van Eric Koopman. Hij is bewoner van een groot perceel op de Eiderberg.
- We hebben met enkele vrijwilligers een bezoek gebracht aan de universiteit van Brussel. De urnen van het Kornputkwartier worden hier onderzocht onder leiding van Barbara Veselka. Zij is professor archeologische wetenschappen. We kregen een rondleiding en mochten meewerken aan het sorteren van het botmateriaal dat uit de urnen is gekomen.
- Op de vrijwilligersavond van de HVSeO van 11 december 2025 zorgde de WAS voor een korte presentatie over het bezoek aan Brussel in verband met de urnen van het Kornputkwartier.
- We hebben deelgenomen aan een zoektocht op het Holtingerveld onder leiding van Marcel Niekus. Marcel is archeoloog en gespecialiseerd in onderzoek naar de oude steentijd, met name naar Neanderthalers. Hij is schrijver van een aantal boeken over dit onderwerp.

Vooruitblik

- Het bijwonen van lezingen gegeven door de Drents Prehistorische Vereniging in Assen.
- Het verder vullen van de Beeldbank Objecten.
- Met Denise Hasebos zal in 2026 contact opgenomen worden om een rondleiding door ons gebouw te filmen.
- Marcel Niekus geeft de lezing “jagers-verzamelaars” naar aanleiding van het uitkomen van zijn nieuwe boek.
- Ernest Mols gaat een workshop vuursteen bewerken geven aan de leden van de WAS.
- Archeologische wandeling.
- René Binnenmars (gemeente Steenwijkerland) houdt ons op de hoogte over opgravingen in de stad met een hoge verwachtingswaarde. De WAS wordt dan ingeschakeld.

Namens de werkgroep

Zwaan Beijck

● Werkgroep Documentaires

Terugblik

- De werkgroep heeft een druk jaar achter de rug: ze heeft maar liefst aan vijf videoproducties gewerkt.
- Henk Kok heeft zelfstandig een video gemaakt van de bijzondere opgravingen eind 2024 van grote archeologische waarde aan de Meppelerweg. Het grafveld op een nog onbebouwd terrein van het Kornputkwartier blijkt één van de grootste van Noord-Nederland. De opgravingen werden gedaan in samenwerking met de Werkgroep Archeologie Steenwijk. De video van Kok werd vertoond op de vrijwilligersavond van de HVSeO in december 2025.
- Henk Kok maakte samen met Liesbeth Hermans een video over de historie van de kelders onder het grand café De Heren van de Rechter. De video geeft een gedetailleerde kijk op waar de kelders vroeger voor dienden, onder meer als gevangenis.
- Op de Algemene Vergadering van de HVSeO in maart 2025 werd de video van paardenslager Klaas Kolk vertoond. Hoewel de 92-jarige Kolk een paar maanden eerder overleed, stemde de familie in met de vertoning van deze film over de oud-paardenslager. Hij vertelt daarin openhartig over zijn leven, schooltijd, zijn huwelijk met Annie Kolk en hun kinderen. Hij liet ook zien hoe een slager een dier verdoofde voordat het geslacht werd.
- In het kader van 80 jaar Vrijheid werd de documentaire “Vrouwen in de oorlog” uit 2020 enkele weken vertoond in het Luxor Theater.

Het filmteam dat betrokken was bij de Documentaire “Vrouwen in WO II”.

- De gemeenteraad kreeg een video over De Kamp in Steenwijk met daarin de historie van dit bijzondere deel van de Olde Veste. De video was puur informatief zonder stelling te nemen in een discussie over De Kamp wat eventuele bewoning betreft. De video gaat in op het ontstaan van dit gebied en waarvoor het altijd heeft gediend. De leden van de Historische Vereniging krijgen de documentaire op de Algemene Vergadering in maart 2026 te zien.

- Vorig jaar heeft de werkgroep Documentaires gewerkt aan de video “70 Jaar Avondvierdaagse Steenwijk”. Een intensieve klus waarin veel facetten van dit wandelevenement aan bod zijn gekomen. Zoals de aanleiding, de Markt als vertrek- en aankomstlocatie, de vele muziekkorpsen, de diverse deelnemers, de liedjes enz. Met unieke beelden van onder andere Siep van der Veer, Hilly Klasens (die de eerste editie meeliep), het archief van enkele Steenwijkers én de fotowerkgroep van de Historische Vereniging. De verschillen in de manier van lopen en in de overhandigde bloemen (later van snoep) worden uiteengezet. Ook de speakers uit die 70 jaar komen aan het woord. Marije Brouwer presenteert deze circa één uur durende productie en Bas Wattimena doet de voice-over. Adri van Sleen bewerkte veel foto's en videomateriaal. Henk Kok en Thom Dolstra deden het camerawerk en Kobie Storm de productie.

Vooruitblik

- De volgende documentaire gaat over De Woldberg.

Namens de werkgroep

Kobie Storm

V.l.n.r. Henk Kok, Kobie Storm en Adri van Sleen.

● Werkgroep Monumentaal Erfgoed

Terugblik

- De werkgroep bestaat nu, na een aantal wisselingen, uit de volgende vrijwilligers: Anneke Stelling-Middelbrink, Anneke Logtmeijer, Dea Getreuer en Bert Bos.
- We hebben de raadsfracties een mini-documentaire en een notitie over De Kamp gestuurd. Doel was hen te informeren over de cultuur-historische waarde van deze bijzondere plek.
- Onze inspanningen om de sloop van het Welkoop pand te voorkomen, mislukten. Toch blijven wij actief dit soort bedreigingen van ons erfgoed in de gaten houden.

Vooruitblik

- Wij gaan ons bezig houden met een expositie over architect Jan van Ommen, met betere aanduiding van monumenten in onze gemeente, met reclameschilderingen in de binnenstad, met de Open Monumentendag en met onze jaarlijkse ledenexcursie.
- Tenslotte wijzen wij nog eens op de mogelijkheid om deskundig advies in te winnen bij de werkgroep als u plannen hebt om uw monumentale pand te verbouwen. Maak gebruik van onze kennis.

Namens de werkgroep

Bert Bos

De Capelleschool werd enkele jaren geleden gered van de sloop.

● Werkgroep Fotografie en Beeldarchief

Terugblik

- Januari 2025 begon met een grote nalatenschap van beeldmateriaal en apparatuur. Een deel ervan is nu in gebruik van de vereniging, een deel is verkocht. Er zaten ook een aantal films bij die gedigitaliseerd moesten worden. Een film over Meppel is geschonken aan de stichting Oud Meppel met de afspraak dat we een digitale kopie krijgen.
- De eerste zaterdag van februari hebben we een scandag gehouden. Dat leverde heel veel materiaal op; zowel als schenkingen als bruiklenen. Ook de maanden er na kwam er nog veel materiaal binnen. We zijn nog steeds bezig met de verwerking daarvan.

Foto is van Jaap van Essen.

- Het project van Lucas Bennen en Adri van Sleen loopt goed. Zij bezoeken (oude) Steenwijker winkels en bedrijven om er foto's te maken. Samen met verkregen oude foto's worden die met een beschrijving van die bedrijven op de Beeldbank Beeldarchief gezet.
- We hebben de tentoonstelling over de Tweede Wereldoorlog in het Stadsmuseum ingericht met Teun Smit als inspirator. Iedereen heeft kunnen zien hoe het is geworden.
- Eind december 2025 is er op verzoek van de Vogelkring Steenwijk en Omgeving door ons een fotopresentatie verzorgd tijdens hun bijeenkomst in Onna.
- Eind 2025 waren er 13.397 foto's zichtbaar op onze Beeldbank Beeldarchief. Er zijn 20.716 foto's die (nog) niet zichtbaar zijn. De reden dat foto's niet zichtbaar zijn, kan bijvoorbeeld zijn dat ze nog niet beschreven zijn, of dat ze nog een laatste controle dienen te krijgen. Het gaat soms ook om unieke foto's die alleen voor intern gebruik bedoeld zijn. Andere redenen dat foto's niet zichtbaar zijn: er zijn dubbele exemplaren, er zijn privacy-restricties, ze staan gespiegeld, enz. Hadden wij in 2024 op de beeldbank 13.978 bezoekers, in 2025 is dat opgelopen naar 17.130 bezoekers.
- Ook komen via onze beeldbank met regelmaat aanvullingen op de tekst van de foto's binnen die we dan verwerken. Verder zijn er regelmatig aanvragen voor foto's of om informatie.

Vooruitblik

- De Beeldbank Beeldarchief verder perfectioneren en uitbreiden.
- Films uit nalatenschap laten digitaliseren.
- De contacten met de fotobanken van andere erfgoedverenigingen versterken.
- Nog meer bekendheid proberen te geven aan alle Beeldbanken Old Steenwiek.

Namens de werkgroep

Jaap van Essen

● Werkgroep ICT

Terugblik

- De werkgroep kent drie vrijwilligers en laat zich momenteel professioneel bijstaan door een tweetal ICT-ers (zie het Vrijwilligersoverzicht aan het eind van dit verslag).
- In het voorjaar bleek ons back-upsysteem voor het grote opslagsysteem (NAS) te klein. Gelukkig konden we door een persoonlijke schenking van drie grote schijven het back-upsysteem snel vergroten. Waardoor we alle digitale gegevens van de vereniging tenminste op 2 plaatsten veiliggesteld hebben.
- De vereniging ontving een grote nalatenschap met veel film- en videoapparatuur, waaronder ook pc's en grote scanners. Het vergde de nodige inspanning om het digitale filmmateriaal veilig te stellen en alle systemen netjes op te schonen. Ook konden we een deel van de apparatuur hergebruiken, waardoor oudere computers (niet geschikt voor Windows-10) afgestoten konden worden.
- Helaas overleed onze steun en toeverlaat Bote Bakker onverwachts kort voor het einde van het jaar. Bijzonder triest voor zijn jong gezin. We missen zijn vrolijke lach en ICT-kennis nog steeds. Het Bestuur kon gelukkig op korte termijn een vervanger vinden, maar we zijn nog steeds bezig de overdracht af te ronden. Alle systemen zijn overigens blijven draaien en ook gemigreerd naar Windows-11.
- Uiteraard valt ook het onderhoud van onze websites onder de verantwoordelijkheid van de werkgroep. Dat betekent het actueel houden van de programmatuur en toevoegen van vernieuwingen en verbeteringen. De leden van de werkgroep ondersteunen ook bij het plaatsen van nieuwe inhoud op de websites (zie ook de werkgroep Website).

Vooruitblik

- Opzetten en inrichten van Wikipedia Steenwijk en Omstreken, met daarin op te nemen: De Steenwieker Woordenlieste (als woordenboek; de eindredactie hiervan zal belegd worden bij de werkgroep Steenwijks Dialect); het Lexicon van Steenwijk (het onderhoud en beheer hiervan zal belegd worden bij de werkgroep Historisch Onderzoek); een Lijst Steenwieker Bi'jnaemen (het onderhoud en eindredactie daarvan zal belegd worden bij de Werkgroep Steenwijks Dialect).
- Verbeteren van het gegevensbeheer van onze beeldbanken, zodat dit eenvoudiger uit te voeren is vanuit huis, zonder veel ICT-kennis.

Namens de werkgroep

Klaas Steffens

● Werkgroep website

Terugblik

- Na veel uitzoeken en testen staat er eind 2025 een website 'onder constructie' op internet.
- Door persoonlijke omstandigheden van de websitebouwers was het helaas niet altijd mogelijk hieraan adequaat voort te bouwen. Eind 2025 is dit weer met enige regelmaat opgevat.
- Met name op de achtergrond leven nog enkele obstakels die dienen te worden overwonnen. Inmiddels is de technische hulp naast Klaas Steffens en Victor Lesyk uitgebreid met externe professionele ondersteuning.

- Onderzoeken hoe de redactie en dus de vulling van de nieuwe website handen en voeten moet krijgen. Er is een, nog niet succesvolle, zoektocht gestart naar vrijwilligers die ons hierbij kunnen ondersteunen. Dit is een leuke taak die niet veel tijdsbelasting vergt maar wel belangrijk is.
- Daarnaast is het nodig een soort van websitereglement op te stellen. Ook hierbij zou ervaringsdeskundigheid van buitenaf welkom zijn.
- Door deze omstandigheden is de officiële opening van de website nog niet vast te stellen.

Namens de werkgroep

Teun Smit

● Werkgroep Bibliotheek en Archief

Terugblik

- De werkgroep bestaat uit drie vrijwilligers (zie het Vrijwilligersoverzicht aan het eind van het jaarverslag).
- Ze maken scans van de documenten, voegen beschrijvingen toe bij alle documenten en werken ook de indexen van portretten van personen bij.
- Nadat alle plakboeken van Rijkman Groenink gedigitaliseerd waren (ruim 9.000 scans, gemaakt door Meine Jonkers) en opgenomen in ons Knipselarchief, is de werkgroep verdergegaan met het scannen en digitaliseren van diverse knipselverzamelingen uit het archief. De documenten uit ons archief zijn grotendeels in het Knipselarchief terechtgekomen. Een deel is vanwege de omvang als digitaal document in onze bibliotheek opgenomen. Het Knipselarchief is inmiddels, na overeenkomsten met de voornaamste auteursrechthebbers (schrijvers, fotografen en uitgevers), ook toegankelijk voor het publiek. De actuele knipsels die nu gemaakt worden zijn tevens doorzoekbaar, maar vanwege juist de auteursrechten nog niet leesbaar! Dus alle knipsels ouder dan vijf jaar wel; dat zijn er zo'n 14.000.
- Een groot deel van de schenking van het archief van de Nederlands Hervormde gemeente is gedigitaliseerd en beschreven.
- De hele bibliotheekcollectie aan de Markt is voorzien van omslagen, waardoor ook visueel gemakkelijker gezocht kan worden. Een klein deel van publicaties is ook omgezet naar digitale bestanden die meteen "online" gelezen kunnen worden.

Vooruitblik

- Voortzetting van het digitaliseren van het archief, zodat deze in fysieke vorm kleiner wordt.
- Video- en filmmateriaal digitaliseren en beschikbaar stellen via onze Beeldbank Beeldarchief.
- Kleine publicaties digitaliseren en opnemen in archiefdozen, zodat onze bibliotheek overzichtelijker wordt. Een en ander ter voorbereiding op onze nieuwe huisvesting.
- Het overbrengen van een deel van het gedigitaliseerde archief naar een depot.

Namens de werkgroep

Klaas Steffens

● Werkgroep Genealogie

Terugblik

- De werkgroep bestaat inmiddels uit zes vrijwilligers (zie het Vrijwilligersoverzicht aan het eind van dit jaarverslag). Gert Martens is het aanspreekpunt vanuit het bestuur van de HVSeO en werkt actief mee.
- Dankzij de beschikbaarstelling van de Gezinsreconstructies van Marianne Hoogma hebben we een snelle start kunnen maken met een eigen genealogische website.
- Nu is de werkgroep bezig met aanvullingen door inventarisatie van alle begraafplaatsen in Steenwijkerland. Zo worden ook de foto's van grafmonumenten toegevoegd (evenals, indien beschikbaar, de locatie) van het grafmonument. In totaal zijn er bijna 3.500 grafstenen gekoppeld aan personen, waarvan circa 500 van de Algemene Begraafplaats aan de Meppelerweg. Daar gaan we in 2026 mee door, zodat ook alle circa 2.500 grafmonumenten van die voor Steenwijk belangrijke begraafplaats gevonden kunnen worden.
- Hierbij doen we tevens een **OPROEP** aan alle leden om ons te voorzien van scans of duidelijke foto's van **geboortekaartjes, huwelijkskaarten, bidprentjes of overlijdenskaarten**. Die worden dan met toestemming van de schenker opgenomen als documentatie bij de persoon in de Gezinsreconstructies. Mailen naar genealogie@hvseo.nl

Vooruitblik

- Alle nog bestaande grafstenen van de Algemene Begraafplaats aan de Meppelerweg fotograferen en opnemen in de genealogie website.
- Locatiegegevens van de overige begraafplaatsen toevoegen aan de bestaande gegevens, in samenwerking met de Gemeente Steenwijkerland en de historische verenigingen in de regio. Ontbrekende personen die in Steenwijk gewoond en/of gewerkt hebben toevoegen en elders overleden personen erbij zoeken.
- Scans van geboortekaarten, huwelijkskaarten of -aankondigingen, overlijdenskaarten, etc. opnemen in de Gezinsreconstructies. Idem levensverhalen of "in memoriam" artikelen of teksten toevoegen. Evenals de links naar artikelen in Old Steenwiek.

Namens de werkgroep

Klaas Steffens en Marianne Hoogma

Anneke Jonkers en Klaas Steffens actief op de begraafplaats. Foto is van Gert Martens.

● Werkgroep Huizenbank

Terugblik

- De werkgroep in oprichting bestaat uit zes vrijwilligers (zie het Vrijwilligersoverzicht aan het eind van dit jaarverslag). Ze is ontstaan uit het project om de historische veranderingen in de huisnummering in zowel Steenwijk als Steenwijkerwold in kaart te brengen. Daartoe is naar voorbeeld van enkele andere beeldbank-gebruikers een nieuwe Beeldbank (Huizenbank) in het leven geroepen en ingericht.
- Naast de historie van de huisnummering vanaf circa 1832 tot heden kan men daarin ook de bewonershistorie van die panden vinden. Zo mogelijk ook de eigenaarshistorie en de kadastrale kenmerken. Uiteraard wordt een en ander verluchtigd met fotomateriaal uit de Beeldbank Beeldarchief en bijvoorbeeld kaartmateriaal uit andere bronnen.

Huisnummerregistraties bij het gemeentearchief. Foto is van Klaas Steffens.

- De werkgroep gaat een paar straten beschrijven om zo ervaring op te doen en de beste werkwijze te vinden. Wel is duidelijk dat concentratie van één vrijwilliger op één straat voor de hand ligt. We maken overigens dankbaar gebruik van het werk van Johan Doeve, die al van veel straten in Steenwijk de middenstand en panden heeft beschreven in diverse artikelen in Old Steenwiek.
- Vooralsnog is de werkgroep bezig om transcripties te maken van de handgeschreven Huisnummer-registers uit het gemeentelijk archief. **OPROEP** voor vrijwilligers voor transcriberen van de huisnummerregisters van Steenwijkerwold. Voor inlichtingen huizenbank@hvseo.nl

Vooruitblik

- De volgende voorbeeldstraten invullen en “publiek” beschikbaar maken: Koningstraat, Oosterstraat, Vrouwenstraat, Kornputsingel.
- Transcripties van alle Huisnummerregisters van Steenwijk en Steenwijkerwold afronden en beschikbaar stellen.
- Nadere samenwerking met het gemeentearchief op dit vlak.

Namens de werkgroep

Klaas Steffens en Eef Bos

●Werkgroep Joods Steenwijk

Terugblik

- Deze werkgroep telt zestien actieve vrijwilligers, aangevuld met tien belangstellenden. De meeste vrijwilligers helpen mee op de Joodse begraafplaats. Daarnaast wordt onderzoek gedaan naar én voorlichting gegeven over Joods Steenwijk.
- 2025 was het jaar dat we herdachten dat tachtig jaar geleden de Tweede Wereldoorlog voorbij was. De werkgroep was betrokken bij de voorbereiding van de herdenkingen en festiviteiten. Vanzelfsprekend was de werkgroep daarbij ook vertegenwoordigd.
- Medewerking is verleend aan de Podcastserie [“De oorlog gaat nooit voorbij.”](#) De podcast is een coproductie van de Overijsselandacademie en RTV Oost. In deel 4, [“Een moeilijk geval,”](#) wordt verteld over gebeurtenissen in Steenwijk tijdens en na de oorlog.
- Voor het themanummer van “Old Steenwiek” over de Tweede Wereldoorlog werd een artikel geschreven over de familie De Groot, die zes generaties in Steenwijk woonde. Aanleiding was het onderzoek van Anneke Bol, die de feiten ontdekte rond de arrestatie in Leeuwarden van Salomon en Betje de Groot en hun zonen. Ze woonden in Steenwijk op de hoek van de Stationsstraat en de Willem de Zwijgerstraat.
- Van april tot en met oktober zijn vrijwilligers op de [Joodse Begraafplaats](#) actief geweest. De werkzaamheden bestonden vooral uit aanvullend groenonderhoud en het schoonhouden van de paden. De “Lettergroep” vordert gestaag met het schoonmaken van de matsewa’s (zerken) en het overschilderen van de teksten.
- Er wordt gewerkt aan een handzaam naslagwerk, waarin in het kort alle 188 grafmonumenten worden beschreven.
- De consulent begraafplaatsen van het [Nederlands Israëlitisch Kerkgenootschap](#) bezocht de begraafplaats. Hij was erg tevreden over het onderhoud door de gemeente Steenwijkerland samen met de werkgroep.
- In het RK-parochiehuus werd een lezing verzorgd over Joods Steenwijk. Vervolgens werd tijdens een wandeling van de Gasthuispoort naar de Markt stilgestaan op plaatsen waar iets te vertellen was over Joodse Steenwijkers.
- Met nabestaanden zijn familiegraven op de Joodse begraafplaats bezocht. Steeds betrof het graven van meerdere generaties.
- In februari 2023 kwam een mail binnen op joods.steenwijk@hvseo.nl van [Herdenkingscentrum Yad Vashem](#) in Jeruzalem met een verzoek om informatie over twee echtparen uit Giethoorn die in de oorlog onderdak hadden geboden aan Joodse onderduikers. Dit onderzoek leidde naar meer mensen die Joden hadden geholpen in Giethoorn, maar ook in Steenwijk, Wetering, Meppel, Blesdijke, Oldemarkt en IJsselham. In 2026 zullen postuum aan veertien echtparen en aan een vader en een zoon de Yad Vashem-onderscheidingen worden uitgereikt. We realiseren ons goed dat nog velen in aanmerking zouden kunnen komen voor deze onderscheiding.
- Het Drents Museum was op zoek naar een Joodse handelaar uit Steenwijk, die begin twintigste eeuw een bodenvondst had doorverkocht. Mede aan de hand van gegevens op de website [Het Stenen Archief Steenwijk](#) en de [Website Genealogieën Steenwijkerland e.o.](#) werd achterhaald wie de handelaar was.

- Ingrid Cranfield uit Londen vond in de nalatenschap van haar moeder, Anni, brieven en foto's. Anni groeide op in Wenen. Na de Eerste Wereldoorlog kwamen ruim 150.000 kinderen uit Oostenrijk/Hongarije naar Nederland. Het Joodse meisje Anni werd liefdevol opgevangen door Izaäk en Sara Slager en hun zonen Simon, Levie en Philip uit de Scholestraat. Ingrid zocht contact met de Werkgroep Joods Steenwijk en kwam naar Steenwijk. Verrassende verhalen en materialen werden over en weer uitgewisseld.
- Kelvin Wilson, een uit Engeland afkomstig archeologisch tekenaar, benaderde de Werkgroep Joods Steenwijk voor zijn [onderzoek naar 52 vrouwen](#) die met het laatste transport uit Westerbork via Auschwitz in Kamp Libau kwamen, waar ze dwangarbeid moesten verrichten. Een van hen was Nettie Slager uit Steenwijk.
- Trees Troostwijk Slager, de dochter van Nettie en Simon Slager, was steeds heel betrokken als er aandacht werd besteed aan de indrukwekkende geschiedenis van haar Steenwijker familie. In 2017 was ze met haar gezin bij de [onthulling van Stolpersteine](#) voor haar vader Simon en grootvader Izaäk die zijn omgebracht in de concentratiekampen en voor haar moeder Nettie die Auschwitz overleefde. Trees is 90 jaar geworden.

In de Scholestraat wordt kaddisj gezegd als Stolpersteine voor de familie Slager worden gelegd. Trees en haar man kijken toe. Foto: Stichting Stolpersteine Steenwijk

- Bep van Dam-Gokkes werd rond 1995 voor de IJsselacademie geïnterviewd. De interviews verschenen in de Historische Mededelingen (Jaargang 14, nr.3) onder de titel [Herinneringen van een Joods Meisje](#). Bep toonde tot op het laatste moment haar interesse voor Joods Steenwijk. Voor de werkgroep was ze een waardevolle vraagbaak. Ze werd 94.

Vooruitblik

- De Werkgroep Joods Steenwijk hecht veel belang aan een goede samenwerking met de gemeente Steenwijkerland en met de Stichting Stolpersteine Steenwijk.
- De onderhoudswerkzaamheden op de begraafplaats zullen worden voortgezet. Op de werkmiddagen/-avonden is ruimte voor verdieping in de achtergrond van Joods Steenwijk.

- Extra aandacht wordt gevraagd voor het onderhoud van het metaheirhuisje op de begraafplaats.
- Meegewerkt zal worden aan de plechtigheid bij de uitreiking van dertig Yad Vashem-onderscheidingen.
- We beraden ons op mogelijkheden om “stil verzet” in de oorlog, zoals hulp aan Joodse onderduikers, te documenteren.
- Rondleidingen op de Joodse begraafplaats en lezingen zijn mogelijk om de kennis over Joods Steenwijk bij een groter publiek te verbreiden.
- Onderzocht wordt of de Joodse begraafplaats op de lijst met gemeentelijke monumenten kan worden geplaatst.

Namens de werkgroep

Harma B. Prinsen-de Vroome

Onderhoud aan de Joodse begraafplaats. Foto is van Marion Grit.

● Werkgroep Old Steenwiek (redactie)

Terugblik

- In goed overleg met Bijzonderdruk (in het bijzonder met Germa Maring) is een werkschema van vier tienwekelijkse cycli afgewerkt om de kwartaalnummers van 'Old Steenwiek' uit te kunnen brengen.
- In 2025 was het meinummer een extra dik nummer over WOII in verband met de viering van tachtig jaar bevrijding.
- In 2025 verschenen onder meer bijdragen over de watersnood van 1825, het landgoed De Bult, de firma Polak, de avondvierdaagse, tante Ma, de mammoet van Steenwijk en de firma Krediet.
- Op de omslagen van drie nummers waren afbeeldingen van molens van in en om Steenwijk te zien. Op de voorkant van het meinummer is een kunstwerk opgenomen van Bert Brante. Het verbeeldt de Oosterstraat kort na de bevrijding.

- Er zijn nog artikelen en onderwerpen genoeg in voorraad, maar de redactie ontvangt graag kopij van binnen en buiten de vereniging.
- Anneke Stelling is eind 2025 contactpersoon geworden tussen bestuur en redactie.
- We streven nog naar uitbreiding van de redactie.

Vooruitblik

- Op de omslagen zullen in 2026 afbeeldingen worden getoond van glas-in-lood kunstwerken van Willem Bogtman.
- Er zijn artikelen gepland over winkelnering in de Oosterstraat, over Steenwijkers die vochten in de politionele acties, over grenspalen en over de boerderij Westebringse. Dat laatste mede in het kader van het meer aan bod laten komen van onderwerpen uit plaatsen en buurtschappen uit de voormalige gemeente Steenwijkerwold.
- Ook in 2026 zullen observaties van Upko Koenen geplaatst blijven worden in de rubriek 'Over 't gedientien'.

Namens de werkgroep

Frank Peeters

● Werkgroep Steenwijks Dialect

Terugblik

- In 2025 heeft de werkgroep Steenwijks Dialect tweemaal vergaderd.
- De Steenwieker Woordenlieste wordt niet opnieuw gedrukt, maar is wel digitaal te raadplegen in de bibliotheek van de HVSeO, die te vinden is op de beeldbank. Er is nog niet besloten wie toegang krijgen tot de Woordenlieste om daar aanvullingen of verbeteringen in aan te brengen. Zodra iets dergelijks zich aandient, wordt contact opgenomen met Klaas Steffens.
- De lijst met Steenwijker bijnamen is zo goed als klaar. Frans Keizer is bezig geweest om het bestand van de bijnamen bij te werken. De lijst moet nu nog goedgekeurd worden door de werkgroep.
- Verder werden er twee afleveringen van 'Over 't gedientien' aangeleverd voor Old Steenwiek.
- De werkgroep heeft in april 2025 afscheid genomen van Joop van der Tuin en hem bedankt voor alles wat hij heeft gedaan voor de totstandkoming van de Steenwieker Woordenlieste. Namens de HVSeO kreeg Joop een attentie aangeboden.

Vooruitblik

- Er zullen nieuwe afleveringen van 'Over 't gedientien' voor de nummers twee en vier van Old Steenwiek 2026 worden afgeleverd.
- Verder heeft zich iemand aangemeld om de eerstvolgende bijeenkomst van de werkgroep bij te wonen. Frans zal daarvoor een uitnodiging versturen.
- Er is over gesproken om een overzicht te maken van uitdrukkingen en/of gezegdes die in Steenwijkerland gebezigd worden. Een besluit is daar nog niet over genomen.

Namens de werkgroep

Frans Keizer

Frans Keizer is coördinator van de werkgroep Steenwijks Dialect.

● Werkgroep Historisch Onderzoek

Terugblik

- In de eerste week van januari 2025 is de naam van onze werkgroep Vraag en Antwoord gewijzigd in Historisch Onderzoek. De werkgroep bestaat uit Liesbeth Hermans en Gert Martens.
- Het hoofddoel is om binnenkomende vragen beter te stroomlijnen en op een juiste en snelle manier door te verwijzen c.q. te beantwoorden. In 2025 zijn er 42 vragen binnengekomen die na onderzoek grotendeels binnen enkele dagen zijn beantwoord.
- Tijdens Kopje Cultuur heeft Liesbeth op verzoek van Luc Greven een vertelling gehouden over de Paradijsvogels in Steenwijk West.
- Via het plaatselijke huis-aan-huisblad "De Kop" is een vraag gesteld om informatie over het emailen muurplaatje dat op meerdere woningen op ruim drie meter hoogte aan de buitengevel is bevestigd. Hier zijn ongeveer 10 reacties op binnengekomen, maar de meest aannemelijke is er nog niet bij.

Het emailen gevelplaatje. Foto is van Gert Martens.

- Ook ligt er nog een vraag naar waar de Hoevendijk echt gelegen heeft. Een wandeling door Zuidveen en over de Steenwijker Kamp heeft wel inzicht gegeven, maar is nog niet ondersteund met archiefmateriaal.
- In verband met de herdenking van tachtig jaar bevrijding zijn er veel vragen binnengekomen over WO II.
- Tevens zijn er diverse vragen gesteld over familiegeschiedenis en/of stamboomonderzoek van Steenwijker(woldse) personen.
- Een bijzondere vraag ging over de straatpoëzie in Scheveningen, waar op de glazen erfafscheiding bij Museum Beelden aan Zee naast de namen van Wolkers, Claus en Haasse ook de naam van de Steenwijker Jan van Harten werd genoemd. Van het één kwam het ander.... Van gevelteksten tot een gedicht in de Ontmoeting in Eesveen naar de gootteksten aan de Markt. Al met al zijn er flink wat mailtjes met informatie over straatpoëzie gedeeld met de vragensteller, die het net zoals ons, allemaal erg interessant vond.

- In juli 2025 kwam er van de oud-directeur van het Drents Museum in Assen, Wijnand van der Sanden, een interessante vraag over een trechterbekerpot, die hier in de buurt gevonden is. Na een flinke zoektocht en speurwerk door de vraagsteller en leden van twee werkgroepen is de oplossing flink dichterbij gekomen. De trechterbekerpot is hoogstwaarschijnlijk gevonden in het huidige gebied van de Woldmeenthe. De heer Van der Sanden zal over deze vondst publiceren.

Vooruitblik

- We hopen antwoord te verkrijgen over de openstaande vragen (Hoevendijk en het emailen muurplaatje). Wie heeft er nog suggesties?
- Ook gaan wij andere werkgroepen en deskundigen benaderen om met ons mee te denken over toekomstige vragen.
- Ervaring leert ons dat vragen vaak tegelijk binnenkomen, dan is uitzoeken door twee personen lastig. Het zou handig zijn dat er nog een of twee personen mee zouden willen gaan doen. Wie heeft interesse? Stuur een mail naar gert.martens@hvseo.nl

Namens de werkgroep

Gert Martens

Liesbeth Hermans en Gert Martens in onze bibliotheek.

Lijst vrijwilligers Historische Vereniging Steenwijk en Omstreken

31-12-2025

<u>Bestuur</u> 1 Bé Puister 3 Liesbeth Hermans 2 Gert Martens 2 Bert Bos 2 Anneke Stelling Roel Holtland Erik Wibbelink <u>Redactie</u> 2 Frank Peeters 2 Johan Doeven 2 Frans Keizer Alie Rusch Henk Ymker <u>WAS</u> <u>Zwaan Beijk</u> Wilma van Beek Jan Been André Bezembinder Harry Bruins Alie Day Annemiek Engwerda Henri van Essen Hendrik Grooters Tjeerd de Jong Leo Mulder Henri Nijenhuis Edwin Schepers Toos de Vries Anne Wind Sjoukje Martens Trudie van Es Wendy Verhagen <u>Huizenbank</u> <u>Eef Bos</u> 2 Jan Plat 2 Johan Doeven Dirk Heinhuis Lia Hes-van Dijk 6 Klaas Steffens	<u>Fotografie en Beeldarchief</u> <u>Jaap van Essen</u> Lucas Bennen Wendy Druif Joop Brandsma Geert Snijder 2 Annie Brand Henk de Nekker Jan Plat 2 Teun Smit 6 Klaas Steffens Janny v.d. Vegt Hans de Vries Ellie Oost Eltje Start-Bult Dennis Grave <u>Joods Steenwijk</u> <u>Harma Prinsen</u> Arend Scholten Marion Grit 2 Josine Gorka Klaas de Jong Eric Jorissen Esther Jorissen Ria Kramer Philip Even Monique Even 3 Liesbeth Hermans Rein Knol Helga Schmitz Martin Smit Leo van Lowijde Carin Bult <u>Historisch Onderzoek</u> 3 Liesbeth Hermans 2 Gert Martens <u>ICT</u> 6 Klaas Steffens Theo Pijlman Viktor Lesyk	<u>Dialect</u> 2 Frans Keizer Truus Hoogwerf-Meijer 2 Frank Peeters Wil Pit <u>Monumentaal erfgoed</u> 2 Bert Bos Dea Getreuer 2 Anneke Stelling 2 Anneke Logtmeijer <u>Documentaires</u> <u>Kobie Storm</u> Adri van Sleen Henk Kok <u>Bibliotheek & Archief</u> 6 Klaas Steffens 2 Josine Gorka Meine Jonkers 2 Annie Brand <u>Website</u> 2 Teun Smit Jordi Brunsting Viktor Lesyk 6 Klaas Steffens Carla de Vos <u>Genealogie</u> 6 Klaas Steffens Marianne Hoogma Jan Lenis Anneke Jonker 2 Anneke Logtmeijer Roelof Pit <u>Hand en spandiensten</u> Bert Mansveld Ans Smit
---	--	--

De vetgedrukte personen zijn de contactpersonen voor de werkgroepen. Het cijfer voor de naam geeft aan hoeveel vrijwilligersfuncties iemand heeft binnen de HVSeO.